

Інформація про результати наглядової діяльності Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу протягом 2020 року

З метою забезпечення ефективного виконання Національною радою з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу (далі – Національна рада) наглядової функції протягом січня поточного року розроблено проект Плану нагляду Національної ради на 2020 рік відповідно до Кваліфікаційних вимог Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (далі – ГФ) до Координаційних механізмів країни, які застосовуються із запровадженням нової моделі фінансування ГФ. Проект Плану нагляду погоджено рішенням Комісії з нагляду від 21 лютого 2020 року.

В рамках проекту ПРООН «Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції в Україні», який фінансується ГФ та націлений на підтримку діяльності Національної ради як Координаційного Механізму Країни, зокрема у виконанні неї наглядової функції, на програмний 2020 рік залучено двох консультантів Комісії з нагляду:

консультанта Комісії з нагляду з аналізу стратегічної інформації – Наталію Салабай. Функціональними обов'язками консультанта є системний аналіз реалізації поточної програми ГФ в Україні, а також її окремих компонентів та заходів, що мають стратегічне значення, щодо відповідності їх цілям та з метою уникнення можливих ризиків їх реалізації. Зокрема, аналіз досягнень та прогалин у виконанні програми, відповідно до звітів Основних реципієнтів (PU/DR), аналіз стану впровадження в Україні державного фінансування послуг, пов'язаних з ВІЛ та ТБ, в рамках реалізації Плану переходу, аналіз стану виконання Основними реципієнтами рекомендацій ГФ відповідно до управлінських листів, тощо;

консультанта Комісії з нагляду з аналізу грантової діяльності – Юлію Каланчу. Функціональними обов'язками консультанта є ведення інструменту інформаційно-аналітичної панелі з метою відслідковування виконання Основними реципієнтами грантів ГФ індикаторів програм, бюджету за програмними напрямками, в тому числі спеціальних умов грантових угод. Зокрема, аналіз карток моніторингу Основних реципієнтів грантів ГФ щодо досягнення очікуваних результатів та їх впливу на розвиток галузі охорони здоров'я у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу у державі загалом або у відповідному регіоні, тощо.

21 лютого проведено засідання в МОЗ України, за результатами якого:

здійснено аналіз ситуації щодо закупівель послуг для людей, які вживають наркотики (ЛВІН), у м. Київ у 2020 році та узгоджено низку організаційних заходів метою уникнення ризиків у забезпеченні безперервності послуг з профілактики ВІЛ серед ЛВІН у місті Києві, а також надано рекомендації ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»;

узгоджено заходи щодо узагальнення інформації за результатами візитів з нагляду здійснених протягом 2018-2019 років та її представлення членам Групи з розробки запиту на фінансування до Глобального фонду на 2021–2023 роки (далі – ГРЗ) для забезпечення найбільш ефективного впливу на стримування епідемій туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу в рамках програм ГФ.

Відповідно до рішення Комісії з нагляду від 21 лютого Секретаріатом Національної ради у період **3-11 березня:**

забезпечено інформування представників Основних реципієнтів грантів Глобального фонду про результати візитів на місця до м. Київ та Київської області, які були здійснені протягом жовтня 2019 року, а також збір інформації від Основних реципієнтів у відповідь на рекомендації Комісії з нагляду за результатами зазначених візитів;

підготовлено та надіслано лист МОЗ України від 11.03.2020 року № 26-04/6980/2-20 в Департамент охорони здоров'я Київської міської держадміністрації з ініціативою проведення робочої зустрічі з питань забезпечення безперервності надання послуг з профілактики ВІЛ серед представників груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ у місті Києві (зустріч у зв'язку з карантинном не проведено).

22 березня проведено засідання Комісії з нагляду, за результатами якого:

узгоджено заходи Комісії з нагляду щодо вивчення питання впровадження закупівлі послуг з профілактики за кошти державного бюджету в умовах карантину та COVID-19;

здійснено аналіз інформації ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» щодо критичних питань стану забезпеченості та поставок АРВП та ПТП, медичними виробами для діагностики та моніторингу перебігу ВІЛ-інфекції, витратними матеріалами для діагностики ТБ.

Відповідно до рішення Комісії з нагляду від 23 березня:

З метою уникнення ризиків переривань у лікуванні ВІЛ-інфекції/СНІДу та туберкульозу в умовах карантину та епідемії Covid-19 Секретаріатом

Національної ради направлені запити до представників Основних реципієнтів грантів ГФ щодо:

алгоритму розрахунку потреб та взаємодії у вирішенні питань доступу, зокрема доставки АРВ та ПТП препаратів, виробів медичного призначення, а також засобів індивідуального захисту та дезінфікуючих засобів, які необхідні в умовах карантину та епідемії Covid-19 (маски, респіратори, УФ випромінювачі, тощо) та

провадження механізму пріоритизації завдань та заходів, націлених на забезпечення безперервності послуг профілактики, догляду та підтримки.

З метою вивчення питання щодо вжитих та/або запланованих заходів для можливості використання 5% економії грантових коштів на подолання COVID-19 відповідно до офіційного повідомлення Глобального фонду від 4 березня 2020 року відповідний запит направлено до ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України».

27-30 березня забезпечено погодження Комісією з нагляду шляхом листування електронною поштою (відповідно до пунктів 10 та 13 Регламенту Національної ради) для залучення в рамках проекту ПРООН «Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні» відповідно до рішення Комісії з нагляду від 21 лютого 2020 року кандидатур на посади експертів Комісії з нагляду.

25 березня забезпечено участь членів Комісії з нагляду в онлайн-наradі зацікавлених сторін, організованій ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України», з метою обговорення питань щодо поставок лікарських засобів та витратних матеріалів у сфері протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу за кошти Державного бюджету на 2018-2019 рр., бар'єрів в поставках та інших проблемних питань і ризиків в умовах карантину та епідемії Covid-19.

Також, **20 березня** забезпечено участь Комісії з нагляду у дебрифінгу Місцевого Агенту ГФ (МАФ), інформацію за результатами якого представлено на засіданні Комісії з нагляду 23 березня.

Забезпечено постійну участь членів Комісії з нагляду у здійсненні нагляду за процесом підготовки запиту України до Глобального фонду на 2021–2023 роки, зокрема у засіданнях Групи з розробки проекту запиту України до Глобального фонду на 2021–2023 роки, які проведено **13 січня, 2 березня, 2 квітня, 9 квітня** (підгрупа ВІЛ), **24 квітня**.

Протягом травня - липня забезпечено постійну участь членів Комісії з нагляду у здійсненні нагляду за процесом підготовки запиту України до Глобального фонду на 2021–2023 роки, в рамках якого забезпечено нагляд за

процесом перемовин на рівні країни та з представниками Глобального фонду шляхом листування електронною поштою в умовах COVID-19, а також у онлайн-засіданнях Групи з розробки проєкту запиту України до Глобального фонду на 2021–2023 роки (далі – ГРЗ).

Зокрема, **8 – 19 травня** представники Комісії з нагляду взяли участь в 11-ти онлайн-засідань Технічної Експертної Групи, утвореної в рамках діяльності ГРЗ з метою узгодження напрацьованих підгрупами ГРЗ інтервенцій відповідно до міжнародних підходів та вимог Глобального фонду. **25 травня** представники Комісії з нагляду взяли участь в засіданні ГРЗ, на якому було представлено та узгоджено перший проєкт Запиту, а саме Бюджет з Планом, Рамку індикаторів та Таблицю прогалін, за результатами якого **27 травня** перший проєкт Запиту було направлено для попереднього перегляду до Глобального фонду з копією на технічних партнерів. В той же час, Комісією з нагляду було здійснено ґрунтовний аналіз першого проєкту Запиту та підготовлено коментарі Комісії з нагляду, які було направлено до країнової команди Глобального фонду 2 червня. **23-25 червня** здійснено нагляд за процесом погодженням фінальної версії проєкту Запиту шляхом електронного листування членами ГРЗ, а також **26-30 червня** – за процесом погодження проєкту Запиту членами Національної ради та його поданням 30 червня до Глобального фонду.

В рамках здійснення нагляду за виконанням Плану переходу (План 20-50-80) **12-13 травня** та **14-15 травня** представниками Комісії з нагляду забезпечено участь у робочих зустрічах ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» за участі керівників організацій, що надають послуги профілактики та догляду і підтримки, за кошти державного бюджету. Також, **16 червня** та **21 липня** забезпечено участь представників Комісії з нагляду в онлайн-засіданнях Комітету з програмних питань Національної ради, на яких було розглянуто питання про стан впровадження Плану переходу (План 20-50-80), зокрема, стан впровадження програм та заходів неурядовими організаціями, що надають послуги за кошти державного бюджету, а також результати реалізації закупівель та охоплення послугами ключових груп. Також, в рамках діяльності консультанта Комісії з нагляду з аналізу стратегічної інформації Наталії Салабай підготовлено аналітичний звіт про результати впровадження Плану переходу (План 20-50-80) станом на кінець 2019 року – першої половини 2020 року.

В рамках діяльності консультанта Комісії з нагляду з ведення інструменту інформаційно-аналітичної панелі (Dashboard) Юлії Каланчі з метою відслідковування виконання Основними реципієнтами грантів ГФ індикаторів програм, бюджету за програмними напрямками відповідно до карток моніторингу Основних реципієнтів **8 липня** проведено засідання Комісії з нагляду, в рамках якого представлено результати аналізу Dashboard та сформовано відповідні рекомендації та коментарі Основним реципієнтам, які їм

направлено для опрацювання 13 липня. Разом із тим, за результатами засідання Секретаріатом підготовлено звернення Комісії з нагляду до МОЗ України з проханням: 1) визначити наказом МОЗ України відповідальний структурний підрозділ для забезпечення моніторингу програм Глобального фонду та розгляду карток моніторингу, що надаються до МОЗ України представниками Основних реципієнтів на виконання статті 10 Закону України «Про виконання програм Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією»; 2) врахувати коментарі та пропозиції Комісії з нагляду за результатами аналізу Dashboard щодо забезпечення моніторингу програм Глобального фонду; 3) проводити спільні наради з Комісією з нагляду за результатами аналізу карток моніторингу кожного звітного періоду. Також, одним із рішень зазначеного засідання передбачено забезпечити підготовку оновленого формату картки моніторингу, що включає детальну інструкцію її заповнення, з метою внесення змін та доповнення показниками, які в цілому відображають виконання грантових програм протягом звітного періоду для їх ефективного моніторингу МОЗ України та аналізу Комісією з нагляду та ініціювати розгляд питання про внесення змін до картки моніторингу Національною радою з питань протидії.

26 травня забезпечено участь члена Комісії з нагляду в засіданні Експертно-відбірковій комісії з розгляду проектних заявок в рамках проекту «Зменшення тягаря туберкульозу та ВІЛ-інфекції через створення загального доступу до своєчасної та якісної діагностики та лікування туберкульозу і його резистентних форм, розширення доказової профілактики, діагностики та лікування ВІЛ-інфекції, та створення стійких та життєздатних систем охорони здоров'я» за програмним компонентом: 27А «Підтримка у підготовці та оснащенні приміщень, надання матеріально-технічної допомоги для лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я, в яких заплановане впровадження замісної підтримувальної терапії (ЗПТ) у 2020 році».

Протягом **30 червня – 11 вересня** забезпечено здійснення нагляду за процесом підготовки, погодження Національною радою та подання до Глобального фонду Запиту на фінансування проектів з реагування на поширення COVID-19 (С19MP) на загальну суму 10,5 млн доларів США.

28 вересня - 2 жовтня Комісією з нагляду за участі членів Національної ради здійснено візит до Херсонської області.

12 жовтня, забезпечено участь членів Комісії з нагляду в засіданні Комітету з програмних питань Національної ради, в рамках якого одним із питань порядку денного було обговорено та узгоджено алгоритм можливих шляхів звільнення від сплати ПДВ надавачів послуг за кошти державного бюджету, а саме: включення до особливого переліку операцій, які звільнені від або не є

об'єктом оподаткування ПДВ, зокрема шляхом звернення до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики з аргументацією щодо необхідності внесення відповідних змін до Податкового кодексу України (тимчасово в розділ XX чи в статті 196 або 197 Податкового кодексу України).

23 жовтня проведено засідання Комісії з нагляду, в рамках якого розглянуто результати візиту Комісії з нагляду до Херсонської області та узгоджено рекомендації представникам Основних реципієнтів, узгоджено пропозиції щодо внесення змін до формату Картки моніторингу, що надається до МОЗ України представниками Основних реципієнтів на виконання статті 10 Закону України «Про виконання програм Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією», а також пропозиції щодо планової ротації Комісії з нагляду та внесення відповідних змін до її Положення. На виконання рішення Комісії з нагляду від 23 жовтня проведено наступні заходи:

30 жовтня – зустріч Комісії з нагляду з представниками Основних реципієнтів грантів Глобального фонду з метою обговорення результатів візиту з нагляду до Херсонської області та рекомендацій Комісії з нагляду.

6 листопада – зустріч Комісії з нагляду з представниками ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» щодо обговорення інструментів здійснення моніторингу програм в рамках Плану переходу та їх перегляду з метою відслідковування показників якості послуг та їх впливу на програми в цілому.

6 листопада – 24 грудня – Комісією з нагляду здійснено аналіз впровадження програм діагностики туберкульозу у ВІЛ-інфікованих осіб з використанням тесту LF-LAM, з урахуванням звіту за результатами оцінок, здійснених протягом року фахівцями ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України».

Протягом **18 листопада - 15 грудня** здійснення нагляду за процесом підготовки, погодження Національною радою та подання до Глобального фонду додаткового Запиту України до Глобального фонду на фінансування заходів з реагування на поширення COVID-19 на суму понад 4,7 доларів США.

Протягом **19 листопада – 2 грудня** забезпечено участь представників Комісії з нагляду в онлайн-зустрічах з аудиторами Офісу Генерального Інспектора Глобального фонду в рамках огляду заходів в Україні щодо забезпечення безперервності та нагляду за національними програмами з ВІЛ/ТБ під час спричинених зривів пандемією COVID-19.

Протягом **6 жовтня – 27 листопада** відповідно до Плану нагляду Національної ради на 2020 рік Комісією з нагляду здійснено аналіз стану впровадження програм Глобального фонду у місцях позбавлення волі. В рамках аналізу були вивчені: робочі плани та очікуванні результати, бюджети та інформація про персонал, залучений до реалізації проектів; кількісні та описові періодичні звіти, які були надані до Основних реципієнтів щодо стану реалізації програм Глобального фонду у місцях позбавлення волі протягом 2020 року; звіти про моніторингові візити до групи впровадження та установ ДКВСУ, що впроваджують діяльність в рамках проекту Глобального фонду; аналітичні/доповідні записки, протоколи засідань/робочих зустрічей щодо діяльності групи впровадження; інформація щодо виконання цілей за індикаторами у абсолютному та відсотковому значенні.

В рамках виконання заходів, передбачених Планом нагляду на 2020 рік забезпечено участь членів Комісії з нагляду в дебрифінгах Місцевого Агенту глобального фонду, зокрема:

15 вересня, в рамках якого було обговорено прогрес у виконанні програм, в тому числі програм Замісної підтримувальної терапії (ЗПТ): стан забезпеченості препаратами для лікування ТБ, ВІЛ, ЗПТ та забезпеченості діагностичними матеріалами, стан державних закупівель; стан виконання рекомендацій Глобального фонду; вплив епідемії COVID-19 на впровадження програм та заходів – виконання індикаторів, зміни в підходах до надання послуг, недовиконання індикаторів у місцях позбавлення волі через карантинні заходи; перехід на фінансування НСЗУ – перепони та бар'єри; стан утилізації бюджетів Основних реципієнтів.

8 жовтня, в рамках якого було обговорено стан впровадження програм Замісної підтримувальної терапії (ЗПТ): питання забезпеченості препаратами; взаємодія НУО та медичних закладів; питання щодо середньої розрахункової дози метадону; проблеми переходу на фінансування НСЗУ та наповненість пакетів; механізм реєстрації побічних дій та скарг на якість препаратів на рівні медичних закладів та соціальних працівників; перенаправлення з профілактичних проектів; законодавчі бар'єри; регіональні проблеми та шляхи їх вирішення (Київська область, Одеська область).

22 жовтня, в рамках якого було обговорено: стан забезпечення ТБ та АРВ препаратами та діагностичними витратними матеріалами регіонів, а також стан державних закупівель; фінансування пакетів послуг НСЗУ; здійснення моніторингу якості послуг; інтеграцію E-TB Manager з МІС Віл та E-Health; вплив COVID-19 на впровадження програм та заходів;

15 грудня, в рамках якого було обговорено стан впровадження програм та заходів Глобального фонду у місцях позбавлення волі: стан закупівель АРВ та ТБ

препаратів на 2021 рік; доступ до тестування та лікування на COVID-19 в закладах пенітенціарної служби; механізм взаємодії МОЗ та НСЗУ щодо доступу до послуг, зокрема CD4, які недоступні в закладах пенітенціарної системи; питання інфекційного контролю: потреба в технічній допомозі (включно з тим, щоб вказати, як і де потрібно розвішувати лампи), навчання епідеміологів регіональних ЦОЗ, залучення їх до технічної допомоги та вимірювання випромінювання ламп, фіт тестів (потреба в радіометрах та системах для фіт тестування), оцінка потреб в лампах, ЗІЗах, правильне використання ЗІЗ (спостерігали випадки, коли респіратори видавалися пацієнтам з ТБ); необхідність контролю за якістю лікування ТБ, ВІЛ та ЗПТ – моніторинг доступу до лікування хворих (через опитування самих пацієнтів), оцінка взаємодії всіх лікарських засобів, подання звітів по побічним реакціям; питання щодо супроводу хворих з ТБ: хворі в СІЗО, наповнення пайків (додати вітамінний комплекс з групою В), регулярність пайків, не включення в програму чутливого ТБ в окремих регіонах; шляхи надання послуг по соціальному супроводу в умовах карантину; питання лікування ТБ – проблеми з лікуванням Mpm/Imp, установка портів, призначення препаратів, потреба в препаратах від побічних дій; використання економії суб-реципієнтів для закладів пенітенціарної системи, узгодження на центральному рівні, щоб не дублювати закупівлі; проблемні питання АРТ - переведення з TLD/DTG на схеми за EFV, оцінка потреби в схемах другого ряду та препаратах LPV/rvt, потреба в препаратах для лікування опортуністів; питання діагностики – потреба в ЛАМ тестах, правильне використання тестування на резистентність, доступ до GeneXpert в усіх регіонах, ситуація з біохімією та потреба в закупівлі вакутайнерів для всіх пацієнтів; умови зберігання препаратів та медичних засобів.

В рамках виконання заходів, передбачених Планом нагляду на 2020 рік забезпечено участь членів Комісії з нагляду у якості спостерігачів у експертно-відбіркових комісіях Основних реципієнтів, зокрема:

7 жовтня, у роботі експертно-відбірковій комісії відкритого конкурсу проектів на реалізацію компоненту 26А «Супровід та підтримка доконтактної профілактики ВІЛ-інфекції (ДКП/ PrEP) в м. Києві та Київській області.

23 – 24 грудня, у засіданнях Приймальних комісій в рамках відкритого конкурсу проектів Глобального фонду на 2021 рік.

Протягом **8 - 11 грудня** забезпечено участь членів Комісії з нагляду у Щорічній конференції надавачів послуг у сфері громадського здоров'я за кошти державного бюджету ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України».

Також протягом року забезпечено постійну участь членів та експертів Комісії з нагляду у засіданнях Стратегічної робочої групи з питань забезпечення

сталості послуг у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та туберкульозу в межах переходу на державне фінансування.

В цілому, протягом року забезпечено взаємодію Комісії з нагляду з членами Національної ради, її робочими органами та представниками зацікавлених сторін, а також МАФ. Забезпечено відкритий доступ до інформації щодо впровадження наглядової діяльності: <http://moz.gov.ua/komisija-z-nagljadu>.

Голова Комісії з нагляду

Олена ВОСКРЕСЕНСЬКА

Секретар Комісії з нагляду

Ірина КОРОЄВА